

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS
ĮSTATYMO NR. VIII-2043 2, 9, 10, 13, 17, 22, 23, 27-2 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 14-1 IR 14-2 STRAIPSNIAIS IR 2 PRIEDU
ĮSTATYMO (TOLIAU – SEAKĮ PROJEKTAS) (TAP NR. 19-1386(2) (TAIS NR. 19-8288(4),
LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 425
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TOLIAU – ANK PROJEKTAS) (TAP NR. 19-
1387(2) (TAIS NR. 19-8289(4), LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO 37
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 19-2212) (TAIS NR. 19-15793)
PROJEKTŲ IR SU ŠIAIS ĮSTATYMŲ PROJEKTAIS SUSIJUSIO LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO
PROJEKTAS) (TAP NR. 19-1385(2) (TAIS NR. 19-8287(4) (TOLIAU KARTU – TEISĖS
AKTŲ PROJEKTAI)**

2020-01-10 Nr.NV-103

Vilnius

Įvertinę teisės aktų projektus, patikslintus pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. rugsėjo 6 d. išvadoje Nr. NV-2558 (toliau – Išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad sąvokos *periodinis profesinis vairuotojų mokymas* ir *pradinis profesinis vairuotojų mokymas* yra apibrėžtos šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ) 2 straipsnio 48 ir 54, o ne 49 ir 55 dalyse. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti SEAKĮ projekto 1 straipsnio 1 ir 2 dalis, kuriomis siūloma pripažinti netekusiomis galios SEAKĮ 2 straipsnio 49 ir 55 dalis.

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 2 straipsnio 6 ir 17 dalyse pateiktais sąvokų *neformalusis profesinis mokymas* ir *profesinis mokymas apibrėžimais* ir 13 straipsnio 11 dalimi, manytina, kad SEAKĮ projekto 1 straipsnio 5 dalimi papildomoje naujoje SEAKĮ 2 straipsnio 95 dalyje numatomi *vairuotojų kompetencijos įgijimo kursai* būtų priskirtini neformalaus profesinio mokymo kategorijai, t. y., šių mokymų metu asmuo įgytų kompetenciją, reikalingą vežti krovinius ar keleivius komerciniais tikslais. Atsižvelgiant į tai ir siekiant siūlomo teisinio reguliavimo aiškumo bei SEAKĮ ir Profesinio mokymo įstatymo tarpusavio darnos, siūlytina apibrėžiant *vairuotojų kompetencijos įgijimo kursų* sąvoką aiškiai nurodyti, kad *tai būtų neformalusis profesinis mokymas*.

Taip pat, atsižvelgiant į tai, jog atitinkama vairuotojų kompetencija būtų įgyjama ir baigus šiuo metu galiojančio SEAKĮ 2 straipsnio 94 dalyje numatytus vairuotojų mokymus bei į tai, jog 2003 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/59/EB dėl tam tikrų kelių

transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo, iš dalies keičiančios Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 ir Tarybos direktyvą 91/439/EEB bei panaikinančios Tarybos direktyvą 76/914/EEB (toliau – direktyva 2003/59/EB), 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prieš įgyjant pradinę kvalifikaciją, nereikalaujama įgyti vairuotojo pažymėjimo, bei siekiant išvengti SEAKĮ nuostatų dviprasmiškumo, siūlytina SEAKĮ projekto 1 straipsnio 5 dalimi papildomoje naujoje SEAKĮ 2 straipsnio 95 dalyje nurodytą sąvoką įvardinti ne *vairuotojų kompetencijos įgijimo kursais*, pvz., *mokymų apie krovinių ar keleivių vežimą komerciniais tikslais kursais*.

3. Atsižvelgiant į tai, kad SEAKĮ projekto 2 straipsnio 7 dalimi papildomoje naujoje SEAKĮ 2 straipsnio 96 dalyje numatomus tobulinimo kursus turėtų išklaudyti jau turintys atitinkamą vairuotojo kvalifikaciją asmenys, manytina, jog būtų tikslinga šiuos kursus įvardinti ne vairuotojų kompetencijos, o būtent vairuotojų *kvalifikacijos* tobulinimo kursais. Pažymėtina, jog toks terminas derėtų ir su direktyvos 2003/59/EB turiniu (direktyvoje minimi *vairuotojų kvalifikacijos kėlimo kursai*).

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad kaip ir vairuotojų kompetencijos įgijimo kursų atveju (SEAKĮ projekto 1 straipsnio 5 dalimi papildoma nauja SEAKĮ 2 straipsnio 95 dalis), nėra aišku, kokiai švietimo kategorijai – neformaliajam profesiniam mokymui ar neformaliajam suaugusiųjų švietimui, būtų priskiriami *vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursai*. Pažymėtina, jog pagal pateiktą sąvokos turinio apibrėžimą ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 2 straipsnio 5 dalimi, 4 straipsnio 3 punktu bei Profesinio mokymo įstatymo 3 straipsnio 1 punktu, 13 straipsnio 11 dalimi, minėtus vairuotojų kvalifikacijos tobulinimo kursus būtų galima priskirti tiek vienai, tiek ir kitai kategorijai. Siūlytina tikslinti SEAKĮ projekto 2 straipsnio 7 dalimi papildomoje naujoje SEAKĮ 2 straipsnio 96 dalyje pateikiamą sąvokos apibrėžimą, nurodytus kursus aiškiai priskiriant neformaliojo profesinio mokymo ar neformaliojo suaugusiųjų švietimo kategorijai.

4. SEAKĮ projekto 2 straipsnio 9 dalimi papildomoje naujoje SEAKĮ 2 straipsnio 98 dalyje numatoma, kad vairuotojų mokymo centru būtų pripažįstamas ir *juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys*. Atkreiptinas dėmesys, kad juridinio asmens padalinys negali savarankiškai dalyvauti visuomeniniuose teisiniuose santykiuose, nes neturi teisinio subjektiškumo (pvz., Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.33 straipsnio 1 dalis, 2.53 straipsnis), t. y., santykiuose su kitais asmenimis, juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys veiktų tik šių subjektų vardu ir jų naudai. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsisakyti galimybės vairuotojų mokymo centro statusą suteikti juridinio asmens ar kitos organizacijos padaliniui. Atsižvelgus į šį siūlymą atitinkamai turėtų būti tikslinamas ir SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomas SEAKĮ 14² straipsnis.

Taip pat neaišku, kokios kitos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, turimos omenyje. Siūlytina tai atskleisti SEAKĮ projekto lydimuosiuose dokumentuose, nes šiuo metu neįmanoma įvertinti tokio SEAKĮ projekto 2 straipsnio 9 dalyje pateikto siūlymo pagrįstumo.

5. SEAKĮ projekto 3 straipsnio 1 dalimi siūloma atsisakyti SEAKĮ 10 straipsnio 1 dalies 11 punkto, nustatančio, kad *Susisiekimo ministerija (arba jos įgaliotos institucijos), suderinusi su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, nustato C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių vairuotojų mokymo pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti ir vairuotojų periodinio profesinio mokymo tvarką*. Vietoj to, SEAKĮ projekto 5 straipsniu siūlomo papildyti SEAKĮ 14¹ straipsnio 1 dalyje numatoma, kad *C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių, jų junginių su priekabomis vairuotojai, ketinantys verstis komerciniu krovinių arba keleivių vežimu, privalo Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytomis sąlygomis ir tvarka įgyti vairuotojo kompetenciją ir ją tobulinti*. Pakartotinai (Išvados 4 punktas) pažymėtina, kad pritarus siūlomam pakeitimui ir įgaliojus minėtų mokymų tvarką tvirtinti, pvz., Susisiekimo ministeriją (Susisiekimo ministerija šią funkciją atlieka pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą), pastarajai nebeliktų pareigos šią tvarką derinti ir su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Atsižvelgiant į tai, kad švietimo, tame tarpe ir profesinio mokymo bei neformalaus suaugusiųjų švietimo, sritis priskirta švietimo, mokslo ir sporto ministrui, manytina, kad toks derinimas turėtų būti vykdomas. Siūlytina SEAKĮ projektą tikslinti šiuo aspektu. Analogiškas siūlymas taikytinas ir SEAKĮ projekto 6 straipsniu siūlomo papildyti SEAKĮ 14² straipsnio 2 daliai dėl mokymų programų turinio derinimo su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

6. SEAKĮ projekto 3 straipsnio 2 dalimi keičiamame SEAKĮ 10 straipsnio 1 dalies 22 punkte po žodžio „kursų“ siūlytina įrašyti žodį „vykdymo“.

7. Neaišku, kodėl SEAKĮ projekto 3 straipsnio 4 dalimi keičiamas SEAKĮ 10 straipsnio 6 dalies 4 punktas. SEAKĮ projekto lydimuosiuose dokumentuose nepateikta jokių tokio siūlymo motyvų, be to, anksčiau teiktame SEAKĮ projekto variante tokio pakeitimo nebuvo siūloma. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad siūlomas pakeitimas nesusijęs su direktyvos 2003/59/EB ar ją keičiančios direktyvos (ES) 2018/645 įgyvendinimu. Pažymėtina, kad nepateikus argumentų dėl siūlomų keitimų būtinumo, nėra galimybės įvertinti siūlomo teisinio reguliavimo pagrįstumo.

8. Aktuali lieka Išvados 5 punkte išdėstyta pastaba, ta apimtimi, kiek buvo siūlyta SEAKĮ projekto 4 straipsniu keičiamos SEAKĮ 13 straipsnio 5 dalies nuostata, numatysiančią pareigą C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių vairuotojams, kurie verčiasi komerciniu krovinių arba keleivių vežimu, tikrinantiems pareigūnams pateikti vairuotojo liudijimą arba vairuotojo kvalifikacijos kortelę, perkelti į SEAKĮ 14 straipsnį, pvz., atitinkamai keičiant šio straipsnio 2 dalį.

9. Teisinės logikos aspektu tikslintinas SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio pavadinimas, nes neaišku, kokios išimtys turimos omenyje („<...> *kompetencijos reikalavimai ir išimtys* <...>“).

10. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 1 daliai aktuali lieka Išvados 6 punkte išdėstyta pastaba, t. y., kad C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių vairuotojų, ketinančių verstis komerciniu krovinių arba keleivių vežimu, pareiga Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytais sąlygomis ir tvarka įgyti vairuotojo kompetenciją ir ją tobulinti, turėtų būti perkelta į Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 14 straipsnį, o SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomas SEAKĮ 14¹ straipsnis galėtų aptarti šios pareigos įvykdymo sąlygas.

Taip pat pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs (pvz., 2009 m. birželio 22 d., 2013 m. lapkričio 6 d., 2015 m. gegužės 26 d., 2018 m. gegužės 24 d. nutarimai), jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu. Viena tokių santykių sričių yra esminės ūkinės veiklos sąlygos. Taigi, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją riboti ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu tai daroma įstatymu (pvz., Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2018 m. gegužės 24 d. nutarimas). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad *sąlygas, kurias turėtų išpildyti asmuo, siekiantis įgyti vairuotojo kompetenciją ir ją tobulinti, turėtų būti įtvirtintos tiesiogiai SEAKĮ*, o ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos priimtame teisės akte. Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 1 daliai, kurioje numatoma nuostata dėl *vairuotojo kompetencijos įgijimo skubos tvarka*.

11. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 2 dalies nuostatas (atsižvelgiant į tai, kad jos siejamos su konkrečiu laikotarpiu ir būtų taikomos tik tam tikrai daliai krovinius ir keleivius komerciniais tikslais vežančių vairuotojų) siūlytina perkelti į SEAKĮ projekto 14 straipsnį, aptariantį SEAKĮ projektu siūlomo teisinio reguliavimo įgyvendinimą.

Taip pat neaišku, kodėl vairuotojams, kurie teisę vairuoti D1, D1E, D ar DE kategorijų motorines transporto priemones, jų junginius su priekabomis įgijo nuo 2008 m. rugsėjo 10 d., ir vairuotojams, kurie teisę vairuoti C1, C1E, C ar CE kategorijų motorines transporto priemones, jų junginius su priekabomis įgijo nuo 2009 m. rugsėjo 10 d., keliamas reikalavimas įgyti vairuotojo kompetenciją, tuo tarpu vairuotojams, įgijusiems atitinkamą teisę vairuoti iki nurodytų datų, būtų keliamas reikalavimas tik išklausti kursų vairuotojų kompetencijai tobulinti. Kyla pagrįstų abejonių, ar tokiu būdu nebūtų įtvirtintas teisės akto galiojimas atgal bei ar nebūtų pažeistas asmenų teisėtų lūkesčių principas. Be to, atsižvelgiant į tai, kad išimtis iš bendrosios taisyklės būtų daroma tik vairuotojams, kurie teisę vairuoti D1, D1E, D ar DE kategorijų motorines transporto priemones,

jų junginius su priekabomis įgijo iki 2008 m. rugsėjo 10 d., ir vairuotojams, kurie teisę vairuoti C1, C1E, C ar CE kategorijų motorines transporto priemones, jų junginius su priekabomis įgijo iki 2009 m. rugsėjo 10 d., o vairuotojams, įgijusiems atitinkamą teisę vairuoti po nurodytų datų, būtų taikoma bendroji taisyklė, t. y., kad jie turi išklaudyti vairuotojų kompetencijos įgijimo kursus ir vėliau kas 5 metus tobulinti savo kvalifikaciją, manytina, kad ir pakaktų aptarti tik siūlomų SEAKĮ reikalavimų taikymą pirmosios kategorijos vairuotojams, t. y., aptarti išlygą iš bendrosios taisyklės.

12. Pagal SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 3 dalį neaišku, kokiais atvejais kompetencijos egzaminą ir kompetencijos tobulinimo egzaminą vykdytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, o kokiais – jos įgalioti subjektai. Neaišku, ar šia nuostata norima įtvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai teisę perįgalioti jai pavestos funkcijos vykdymą (tokiu atveju toks teisinis reguliavimas būtų ydingas ir galimai neatitiktų konstitucinio valstybės valdymo principo), ar tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo sprendimu paskirtų instituciją, atsakingą už subjektų, kurie ir vykdytų vairuotojų kompetencijos įgijimo (tobulinimo) egzaminą, parinkimą (tokiu atveju neaišku, kodėl Lietuvos Respublikos Vyriausybė negalėtų pati tiesiogiai tokių subjektų paskirti). Taip pat – nei SEAKĮ projekte, nei jo lydimočiuose dokumentuose nenurodyta, kas būtų šie įgalioti subjektai – valstybės biudžetinės įstaigos ar kiti viešieji ar privatūs juridiniai asmenys. Manytina, kad pastarajai subjektų kategorijai įgaliojimai vykdyti vairuotojų egzaminavimą negalėtų būti suteikti. Siūlytina tikslinti SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 3 dalį, atsižvelgiant į išdėstytus pastebėjimus.

13. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 4 dalies 2 punkte numatoma, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas reikalavimas netaikomas *civilinės gynybos, priešgaisrinės tarnybos, greitosios pagalbos tarnybų* naudojamų arba kontroliuojamų transporto priemonių vairuotojams.

Neaišku, kokios konkrečiai transporto priemonės patektų į minėtų transporto priemonių kategorijas. Atkreiptinas dėmesys, kad, pvz., Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme vartojamas terminas ne *civilinės gynybos*, o *civilinės saugos sistemos pajėgos*; Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatyme taip pat nėra vartojamas terminas priešgaisrinė tarnyba, vietoj to yra išskiriama *valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba* ir *savivaldybių priešgaisrinės tarnybos*; Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme ir Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme vartojamas terminas *greitosios medicinos pagalba*. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įsivertinti, ar neturėtų būti atitinkamai tikslinami SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 4 dalies 2 punkte vartojami transporto priemonių kategorijas įvardijantys terminai.

Taip pat tuo atveju, jeigu vartojant terminą *civilinės gynybos naudojamos transporto priemonės* turimos omenyje civilinės saugos sistemos pajėgų naudojamos transporto priemonės, siūlytina įsivertinti ar šių transporto priemonių kategorijos neapims SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyta transporto priemonių kategorija.

14. Siūlytina tikslinti SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 6 dalies 1 punkte vartojamą terminą *kaimo vietovė*, pasirenkant vieną iš Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme vartojamų terminų – *kaimo gyvenamoji vietovė* (apimtų miestelius, kaimus ir viensėdžius) arba *kaimas*.

15. Siūlytina apibrėžti, kokie objektai priskirtini *techninės priežiūros centrui* ir *techninės priežiūros stotiai*, minimiems SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 4 dalies 8 punkte. Taip pat siūlytina šį punktą konkretinti, atsisakant vertinamojo pobūdžio kriterijaus „*kuris yra įsikūręs netoli artimiausios techninės priežiūros stoties*“, nes neaišku, koks maksimalus atstumas galėtų būti, kad techninės priežiūros centrą vis dar būtų galima laikyti įsikūrusiu netoli artimiausios techninės priežiūros stoties.

16. Vadovaujantis teisėkūros aiškumo principu ir siekiant teisės akto glaustumo, siūlytina SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 5 dalyje numatomas sąlygas dėstyti šio straipsnio 4 dalies 5 punkte, nes pagal siūlomą straipsnio redakciją viena vertus pasakoma, kad reikalavimas įgyti vairuotojo kompetenciją ir ją tobulinti netaikomas transporto priemonių, kurios naudojamos *visų asmenų*, pageidaujančių įgyti vairuotojo pažymėjimą, vairuotojo kompetencijos pažymėjimą ar vairuotojo kompetencijos tobulinimo pažymėjimą, mokymui vairuoti ir egzaminavimui, jeigu tos transporto priemonės nenaudojamos komerciniam krovinių ir keleivių vežimui, vairuotojams (14¹ straipsnio 4 dalies 5 punktas), tačiau vėliau (14¹ straipsnio 5 dalis) jau numatoma, kad minėtas reikalavimas netaikomas, jeigu yra išpildomos privalomos papildomos sąlygos.

17. Neaiškus SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 4, 6 ir 7 dalių tarpusavio santykis. Atkreiptinas dėmesys, kad visos šios dalys aptaria atvejus, kuomet nebūtų taikomas šio straipsnio 1 dalyje numatomas reikalavimas vairuotojams vairuotojo kompetenciją ir ją tobulinti. Atsižvelgiant į tai, siūlytina visus šiuos atvejus išvardinti vienoje straipsnio dalyje.

18. Teisėkūros aiškumo tikslu ir siekiant išvengti teisinio reguliavimo taikymo problemų praktikoje, siūlytina atskleisti, ką apima SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 7 dalyje minima *įmonių profesinė veikla*.

19. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 10 dalies antrajame sakinyje vietoj žodžių „*ši nuostata*“ siūlytina įrašyti žodžius „*analogiška sąlyga*“, nes teiginys „*ši nuostata*“ suponuoja, kad iš vairuotojų, turinčių vairuotojo kompetencijos pažymėjimus arba vairuotojo kompetencijos tobulinimo pažymėjimus, patvirtinančius kompetenciją vežti keleivius, ir

teisę vairuoti bent vienos kategorijos (D1, D1E, D arba DE) transporto priemonę, nebūtų reikalaujama pakartotinai įgyti atitinkamai vairuotojo kompetencijos pažymėjimo arba vairuotojo kompetencijos tobulinimo pažymėjimo, jeigu jie siektų įgyti teisę vairuoti kitos kategorijos motorinę transporto priemonę būtent *kroviniams (o ne keleiviams) vežti*.

20. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 11 dalyje numatoma, kad „šio straipsnio 1 dalyje nurodyti vairuotojai kas 5 metus privalo išklaudyti vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursus *valstybėje narėje, kurioje jie nuolat gyvena, arba valstybėje narėje, kurioje dirba*“. Minėta nuostata kritikuotina keliais aspektais: 1) Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytas teisinis reguliavimas negalioja kitų valstybių teritorijoje, todėl įpareigojimas vairuotojams, nuolat gyvenantiems ar dirbantiems kitoje valstybėje narėje, tobulinti savo kompetenciją toje valstybėje narėje būtų niekinis; 2) neaišku, kodėl reikalaujama kompetencijos tobulinimo kursus baigti būtent toje valstybėje narėje, kurioje vairuotojas nuolat gyvena ar dirba. Manytina, kad tokiu būdu būtų ribojama asmens laisvė pasirinkti švietimo teikėją. Nesuprantama, kodėl vairuotojas negalėtų nuolat gyventi vienoje valstybėje narėje, o kompetenciją tobulinti kitoje.

21. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 12 dalies nuostatą, numatančią, kad „*suderintu Europos Sąjungos kodu (95) nepažymėti vairuotojo liudijimai, išduoti iki 2020 m. gegužės 23 d., pripažįstami iki jų galiojimo pabaigos*“, siūlytina perkelti į SEAKĮ projekto 14 straipsnį, aptariantį SEAKĮ projektu siūlomo teisinio reguliavimo įgyvendinimą.

22. SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 13 dalies nuostata, aptarianti, kad „*vairuotojo kvalifikacijos kortelė turi būti tarpusavyje pripažįstama valstybėse narėse*“ yra ne šio įstatymo reguliavimo dalykas (žr. argumentus, išdėstytus šios išvados 20 punkte). Manytina, kad SEAKĮ nebent galėtų būti numatyta nuostata, jog Lietuvos Respublikoje pripažįstamos kitų valstybių narių išduotos kvalifikacijų kortelės.

Taip pat siūlytina įsivertinti, ar SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 13 dalies paskutinis sakinytis neturėtų būti tikslinamas, numatant, kad išduodant kvalifikacijos kortelę būtų tikrinamas ne atitinkamos transporto priemonės kategorijos, o teisės vairuoti atitinkamos kategorijos transporto priemonę galiojimas.

23. Direktyvos 2003/59/EB 5.1 papunktyje numatyta, kad mokymo centrus, organizuojančius pradinės kvalifikacijos ir kvalifikacijos kėlimo kursus, turi patvirtinti valstybių narių kompetentingos institucijos. Patvirtinimą galima suteikti tik gavus raštišką paraišką. *Su paraiška pateikiami dokumentai, įskaitant ir atitinkamą kvalifikacijos ir mokymo programą*, kurioje nurodomi mokomi dalykai ir nustatomas siūlomas įgyvendinimo planas ir mokymo metodai. Atsižvelgiant į tai manytina, kad *vairuotojų kompetencijos ir vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursų mokymo programas turėtų rengti patys juridiniai asmenys, pretenduojantys tapti vairuotojų mokymo centrais*, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai galėtų būti pavesta tik

nustatyti reikalavimus šių mokymo programų turiniui ir užtikrinti programų atitiktį šiems reikalavimams. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atitinkamai keisti SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 2 dalį.

Pastebėtina, kad SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 2 dalis turėtų būti tikslinama net ir neatsižvelgus į šio išvados punkto pirmojoje pastraipoje išdėstytą pastabą. Manytina, kad patvirtinant mokymų programą kartu patvirtinamas ir šios programos turinys, todėl SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 2 dalis turėtų būti tikslinama, numatant, kad vairuotojų kompetencijos ir vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursų mokymo programą rengtų ir tvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija (taip pat žr. argumentus, išdėstytus šios išvados 5 punkte). Be to, šioje dalyje atsisakytinas skliaustuose įrašytas žodis „(arba)“, nes dabartinė redakcija suponuoja, kad atskirais atvejais Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija vienos iš minėtų mokymo programų galėtų ir netvirtinti.

24. Atkreiptinas dėmesys, kad transporto priemonės taip pat priskirtinos materialijų išteklių kategorijai, todėl siūlytina atitinkamai tikslinti SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 3 dalies 1 punktą. Taip pat neaišku, kodėl šiame punkte minima tiek mokymo programa, tiek ir kursų turinys. Siūlytina žodžių „ir kursų turinį“ atsisakyti kaip perteklinių.

25. Neaišku, kodėl pagal SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktus siūloma riboti mokymo centrams galimybę vairuotojų mokytojų ir vairavimo instruktorių paslaugas pirkti civilinių paslaugų sutarčių pagrindu, t. y., keliamas reikalavimas, kad su vairuotojų mokytojais ir vairavimo instruktoriais būtų sudarytos tik darbo ar laikinojo darbo sutartys. Manytina, kad toks reikalavimas galimai ribotų ūkinės veiklos laisvę.

Taip pat siūlytina sukonkretinti SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 3 dalies 3 punktą („<...> tam tikros (-ų) kategorijos (-ų) motorinę transporto priemonę <...>“), nurodant, kokios (-ų) kategorijos (-ų) transporto priemonę (-es) teisę vairuoti turėtų turėti vairavimo instruktorius. Šio punkto teiginį „su kuria vykdys vairuotojų kompetencijos kursus“ siūlytina išdėstyti taip: „kurių vairuotojų kompetencijos kursus vykdys“.

26. SEAKĮ projekto glaustumo tikslais siūlytina SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 4 dalyje nekartoti analogiškų šio straipsnio 3 daliai nuostatų, o tiesiog pateikti nuorodas į atitinkamus 3 dalies punktus.

27. Kaip minėta pirmiau, direktyvos 2003/59/EB 5 skirsnioje numatyta, kad mokymo centrus, organizuojančius pradinės kvalifikacijos ir kvalifikacijos kėlimo kursus, turi patvirtinti valstybių narių kompetentingos institucijos. Patvirtinimą galima suteikti tik gavus raštišką paraišką. Direktyvos 2003/59/EB 5.2.1 papunktyje nurodyta, kad kompetentinga institucija raštišką patvirtinimą suteikia tik įvertinusi tai, jog bus mokoma atsižvelgiant į dokumentus, kurie pateikiami su paraiška. Tai suponuoja, jog licencija mokymo centrui vykdyti atitinkamą mokymo programą

galėtų būti suteikiama tik po to, kai būtų įsitikinama, kad siekiantis mokymus organizuoti asmuo atitinka SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 3 ar 4 dalyje nustatytus reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, nesutiktina su Susisiekimo ministerijos SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 6 dalyje siūlomu įtvirtinti teisiniu reguliavimu, pagal kurį vairuotojų kompetencijos ir (arba) vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursų vykdymui būtų taikomas licencijų išdavimo modelis „D“. Vadovaujantis minėtomis direktyvos 2003/59/EB nuostatomis ir Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. Nr. 937 (toliau – Licencijavimo aprašas), 9 ir 13 punktais, *manytina, kad SEAKĮ projekte minimų mokymo centrų licencijavimui turėtų būti taikomas licencijų išdavimo modelis „G“*, o SEAKĮ projektas turėtų būti tikslinamas išpildant visus Licencijavimo aprašo 18 punkto reikalavimus.

Be to, atkreiptinas dėmesys, kad mokymo centrams taikant licencijų išdavimo modelį „D“ galėtų kilti ir praktinių problemų, kai nustačius, kad mokymus vykdančias centras neatitinka nustatytų reikalavimų, kiltų klausimas, kaip turėtų būti elgiamasi su asmenimis, kuriems šis centras jau būtų išdavęs asmenų kompetenciją liudijančius pažymėjimus.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į šios išvados 2 punkte išdėstytus argumentus ir vadovaujantis Profesinio mokymo įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi, asmenims, siekiantiems vykdyti vairuotojų kompetencijos kursus, licencijas turėtų išduoti Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

28. Siūlytina sukonkretinti SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 7 dalyje minimą *protingą terminą*, nurodant šio termino minimalią ir maksimalią ribas. Taip pat šią dalį reikėtų tikslinti pateikiant išlygą dėl SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 14 dalies 3 punkte aprašomo atvejo.

29. Manytina, kad mokymo centrams galėtų būti duodami nurodymai dėl tinkamo mokymo kursų vykdymo, o ne dėl jų organizavimo priežiūros, nes pastaroji funkcija priskirtina licencijas išduodančio subjekto kompetencijai. Be to, pažymėtina, kad vairuotojų egzaminavimą vykdytų ne mokymo centrai, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucija arba jos įgalioti subjektai, todėl mokymų centrams nurodymai negalėtų būti teikiami ir su egzaminų organizavimo priežiūra susijusiais klausimais. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad už vairuotojų kompetencijos ir vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursų priežiūrą atsakingas subjektas būtų įvardintas tiesiogiai SEAKĮ 10 straipsnio 1 dalies 22 punkte (SEAKĮ projekto 3 straipsnio 2 dalis). Siūlytina tikslinti SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 8 dalies 4 punktą visais nurodytais aspektais (analogiškai atitinkamai tikslintinas ir šio straipsnio 11 dalies 6 punktas).

30. SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 8 dalies 5 punkte siūlytina atsisakyti vertinamojo pobūdžio termino „*deramai*“. Be to, siūlytina sukonkretinti, kokie reglamentai ir kieno nustatyti mokymo reikalavimai turimi omenyje.

31. Neaišku, kokia informacija remdamasis, mokymo centro vadovas pagal SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 8 dalies 6 punktą asmeniui pažymoje pateiktą informaciją dėl egzaminų (taip pat žr. šios išvados 29 punktą).

32. SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 11 dalies 1 punkte vietoj žodžio „*apskaičiuoto*“ siūlytina įrašyti žodį „*nustatyto*“.

33. Atkreiptinas dėmesys, jog SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 11 dalies 4 punkto nuostatos apimtų ir šios dalies 3 punktą.

Be to, SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 11 dalies 4 punkte vietoj teiginio „*neatitinka bent vieno <...> nustatyto reikalavimo*“ siūlytina vartoti teiginį „*nevykdo bent vienos <...> nustatytos pareigos*“.

Taip pat, sistemiškai vertinant SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 3, 4 ir 7 dalių nuostatas, manytina, kad tuo atveju, jeigu mokymų centras nevykdytų SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 8 dalies 1 ar 2 punktuose numatytų pareigų, jam licencijos galiojimas turėtų būti ne sustabdomas, o panaikinamas.

34. Nesuprantama, kaip mokymo centrai turėtų įgyvendinti SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 11 dalies 5 punkte numatomą reikalavimą, kai pagal SEAKĮ projekto 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 3 dalį, kompetencijos egzaminą ir kompetencijos tobulinimo egzaminą vykdytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija arba jos įgalioti subjektai.

35. Manytina, kad SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 12, 13 ir 15 dalyse numatomi procedūriniai terminai galėtų būti aptarti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytoje teisės vykdyti vairuotojų kompetencijos ir (arba) vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursus juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ar jų padaliniais suteikimo, sustabdymo, sustabdymo panaikinimo ir šios teisės panaikinimo tvarkoje.

36. Siūlytina SEAKĮ projekto aiškinamajame rašte pagrįsti mokymo centrams numatomą net 12 mėnesių terminą Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytiems pažeidimams pašalinti (SEAKĮ projekto 6 straipsniu papildomo SEAKĮ 14² straipsnio 14 dalies 7 punktas).

37. Siūlytina tikslinti SEAKĮ projekto 9 straipsnio 1-6 dalimis keičiamus SEAKĮ 23 straipsnio 2 dalies 10-15 punktus, numatant, kad omenyje turimos *kompetencijos vežti krovinius ar keleivius būtent komerciniais tikslais*.

38. SEAKĮ projekto 10 straipsnio pakeitimo esmėje atsisakytina žodžio „*nauja*“, nes šiuo metu galiojančio SEAKĮ 27² straipsnį sudaro tik 5 dalys.

39. SEAKĮ projekto 12 straipsnyje numatomas SEAKĮ priedo keitimas turėtų būti SEAKĮ projekto 11 straipsnio dalimi, o 12 straipsnio reikėtų apskritai atsisakyti.

40. Atkreiptinas dėmesys, kad SEAKĮ projekto 13 straipsniu papildomo SEAKĮ 2 priedo pavadinimas ir šiame priede pateiktos lentelės pavadinimas neatitinka SEAKĮ projekto 9 straipsnio 7 dalimi keičiamos SEAKĮ 23 straipsnio 3 dalies turinio, pagal kurį, SEAKĮ projekto 2 priede turėtų būti aptariamas *minimalus amžius, nuo kurio leidžiama įgyti teisę vairuoti C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorines transporto priemones, jų junginius su priekabomis ir galima išduoti vairuotojo pažymėjimus, asmenims, kurie nustatyta tvarka yra įgiję kompetenciją vežti krovinius ar keleivius komerciniais tikslais*. Atitinkamai šiame priede neturėtų būti aptariamas ir asmenų amžius, nuo kurio jie galėtų įgyti atitinkamą vairuotojo kompetenciją (arba prieš tai turėtų būti atitinkamai pakeista SEAKĮ projekto 9 straipsnio 7 dalimi keičiama SEAKĮ 23 straipsnio 3 dalis).

41. Siūlytina papildyti SEAKĮ projekto 14 straipsnio 2 dalį, numatant, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo asmenų pradinio profesinio vairuotojų mokymo ir periodinio profesinio vairuotojų mokymo procedūrų metu įgyti pažymėjimai leis asmenims įgyti analogiškas subjektines teises, kaip ir SEAKĮ projekte aptariamų vairuotojų kompetencijos įgijimo kursų ir kompetencijos tobulinimo kursų metu gauti pažymėjimai.

Taip pat neaišku, ar būtų pripažįstami iki SEAKĮ projektu siūlomo teisinio reguliavimo įsigaliojimo asmenų pradinio profesinio vairuotojų mokymo metu įgyti pažymėjimai, kuriais šie asmenys nebūtų spėję pasinaudoti.

42. SEAKĮ projekto 14 straipsnio 3 dalyje atsisakytina pavedimo vidaus reikalų ministro įgaliotai institucijai ir švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliotai institucijai, nes nei SEAKĮ projekte, nei jo aiškinamajame rašte nėra numatoma jokių veiksmų, kuriuos turėtų atlikti šie subjektai.

43. Atsižvelgiant į tai, kad pagal SEAKĮ 5 straipsniu papildomo SEAKĮ 14¹ straipsnio 3 dalį asmens įgytą atitinkamą kompetenciją liudytų Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytos formos pažymėjimai, o ANK projekto 1 straipsniu keičiamoje ANK 425 straipsnio 1 dalyje įvardijami konkretūs dokumentai, kurių neturėjimas užtrauktų administracinę atsakomybę, siūlytina ir keičiamo ANK 425 straipsnio pavadinime vartoti ne bendro pobūdžio formuluotę „*neturint dokumentų, kuriais patvirtinama vairuotojų kompetencija vežti krovinius ar keleivius komerciniais tikslais*“, o įvardinti konkrečius dokumentus.

44. Atsižvelgiant į tai, kad SEAKĮ projekto 14 straipsnio 1 dalimi siūloma, jog SEAKĮ pakeitimai įsigaliotų tik 2020 m. gegužės 23 d., t. y., iki siūlomų įstatymo pakeitimų įsigaliojimo yra likę dar daugiau kaip 4 mėnesiai, kyla abejonių dėl Nutarimo projekto 2 punkto poreikio ir

šiam punkte išdėstyto prašymo Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti SEAKĮ projektą skubos tvarka pagrįstumo, t. y., šio punkto atitikties Lietuvos Respublikos Seimo statuto 162 straipsnio 2 dalyje nustatytoms sąlygoms.

45. Pakartotinai pažymėtina, kad Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra aptarta, kokių teigiamų rezultatų laukiama pritarus siūlomiems pakeitimams (apsiribota bendro pobūdžio teiginiu, kad „priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma“).

Įstatymų projektų aiškinamajame rašte taip pat siūlytina atskleisti argumentus, kodėl iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Susisiekimo ministerijai perėmus vairuotojų kompetencijos reglamentavimo ir mokymo proceso priežiūros funkcijas, nemažėtų švietimo srities pareigybių skaičius ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų poreikis.

46. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal šioje išvadoje pateiktas pastabas patikslinus SEAKĮ projektą, atitinkamai turėtų būti patikslinta ir kartu su teisės aktų projektais pateikta 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/645 ir Lietuvos Respublikos nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė.

47. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 25 punktu, siūlytina teisės aktų projektus suderinti ir su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija (dėl SEAKĮ projekto 10 straipsniu siūlomo SEAKĮ 27² straipsnio pakeitimo) bei Konkurencijos taryba (dėl SEAKĮ 6 straipsniu siūlomo papildyti SEAKĮ 14¹ straipsnio).

Teisės grupės patarėjas

Ramutis

Prišmantas

Ramutis Prišmantas, tel. +370 706 63792, el. p. ramutis.prismantas@lrv.lt